

[1]

Les persones, al centre del model de territori, ciutat i habitatge

Imatge:

© Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)

Aquests sis mesos de Congrés d'Arquitectura s'han articulats en una constel·lació d'actes que han permès fer una aproximació oberta, participativa i innovadora a la professió. La tercera jornada de la setmana de síntesi ha fet un repàs a les contribucions de més pes sobre els **objectes** en els quals l'arquitectura opera, com l'habitatge, la ciutat, el paisatge i el territori.

Territori i paisatge

La primera sessió del matí s'ha dedicat al territori i el paisatge. En un moment de canvis globals, des de l'exercici professional emergeixen grans propostes (de planificació i de projecte) per a la mitigació dels efectes del canvi climàtic, augmenten les manifestacions d'*urbanisme tàctic* entre la ciutadania i es consolida el *disseny de processos*. De tot plegat n'han parlat els representants de la 9a Biennial Internacional de Paisatge, Jordi Bellmunt i Manuel Ruisánchez.

D'altra banda, és també un moment clau a escala catalana perquè s'està treballant en una nova Llei de Territori que permetrà disposar d'un instrument legislatiu que millori l'urbanisme de casa nostra. La nova llei es basarà en l'eficiència i la sostenibilitat ambiental i econòmica? per a la presa de decisions territorials i abordarà la necessitat d'instruments de planificació supramunicipal i intermunicipal. Sobre aquest tema ha girat l'exposició de Sebastià Jornet, membre del comitè d'experts per la reforma de la legislació urbanística de la Generalitat de Catalunya.

Per la seva banda, Isabel Granell, coordinadora del Simposi sobre Sòl No Urbanitzable (SSNU), ha resumit les conclusions del simposi i ha reclamat que "cal construir paisatge, no edificar el territori". Altres ponents han reconegut idiosincràsies locals específiques, com el cas del Maresme, que ha representat Laura Subirà, o el reconeixement d'El Camp de Tarragona com a segona àrea metropolitana de Catalunya, com ha exposat Joan Llort.

A més, sabem que el territori decreix demogràficament en un èxode imparable cap a la ciutat i això comporta un debat, primer, sobre les nostres ciutats i la reconsideració dels entorns no urbans. D'això ha parlat Ramon Sanabria en presentar el primer seminari d'Arquitectura i Territori organitzat per Arquitectes per l'Arquitectura. Amb aquestes bases, la ponència ha girat al voltant dels treballs de la UE per la definició d'una agenda urbana europea i la celebració a Quito de les jornades finals de la conferència mundial UN-HABITAT, que aporten noves prioritats que s'imposaran en un futur immediat en l'agenda urbana.

D'altra banda, ens hem acostat a la nova sensibilitat mediambiental, que també es desprèn de les prioritats de l'agenda urbana, que aposta fermament per la renaturalització de la ciutat, minimitzant la seva petjada ecològica, com ha explicat Enric Batlle en presentar l'exposició "Metròpolis verda", de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Finalment, Albert Civit ens ha explicat les conclusions de les jornades "Eines per a una nova organització territorial, base d'un model de país. Catalunya Metròpoli".

Dret a la ciutat

L'arquitecte i membre de l'organització del Congrés, Dani Crespo, ha moderat la taula dedicada al dret a la ciutat. Les ponències han girat al voltant de la necessitat de generar espais inclusius, segurs, resilents i sostenibles. El resultat ha de ser un entorn que prioritzi les persones, que emfatitzi el seu desenvolupament humà i social per davant de la construcció física, especulativa i exclusiva.

Ha obert la ronda d'exposicions Josep Maria Pou, qui ha reivindicat un model d'urbanisme "que empoderi a l'arquitecte, que involucri el barri, la ciutat, la mobilitat, i on tothom ha de tenir accés als serveis públics", fent referència a la importància de les distàncies físiques. Per la seva banda, Rosa Grima, de l'INCASOL, ha exposat els continguts de la nova agenda urbana, que treballa per la cohesió, l'espai públic i l'habitatge. El seu company Pere Serra, ha explicat alguns dels punts presentats a la cimera de Quito sobre les ciutats i el seu urbanisme, i ha denunciat que en els darrers anys "la manca d'interès per part de l'estat i del capital privat ha contribuït en la degradació del teixit dels barris a les ciutats".

Vicente Guallart, de l'IAAC, ha exposat com va anar la jornada sobre l'State Architect o Arquitecte del Govern, quin paper juga i com podem aplicar aquesta figura a casa nostra. Ignasi Riera ha fet una síntesi de l'acte sobre les transformacions olímpiques de les ciutats de Rio i Barcelona. Per la seva banda, Carmen Mendoza ha explicat les trobades sobre 'Refugee cities', que han analitzat com els camps de refugiats són també formes

d'urbanització i, com a tals, han d'assegurar el compliment dels mateixos drets.

Roser Casanova, del Col·lectiu Punt 6 ha explicat què és "la ciutat cuidadora", que posa a les persones en el centre, que no emmalalteix (sense contaminació, antenes...), que és segura (no hi atropellaments, ni assetjaments...); una ciutat que facilita l'esport i l'oci, la participació ciutadana, l'atenció a la gent gran, els nens... En definitiva, una ciutat que encara té més sentit si tenim en compte l'allargament de la piràmide d'edat, com ha explicat Pere González Nebreda.

Tots aquests exemples demostren la necessitat, com reclama l'arquitecta Areti Markopoulou, de repensar els models educatius i els processos arquitectònics per preparar les noves generacions d'arquitectes per al canvi. "El nou panorama requereix nous processos d'aprenentatge", ha dit. Per a Markopoulou, estan canviant les maneres de dissenyar i construir.

Un exemple és el cas de 'microcirurgia urbana' del projecte Ringo Rango, que ha explicat Anna Burgaya. Aquesta ruta d'escales a Les Planes, per salvar els desnivells de la zona, demostra com els projectes de baix pressupost poden suposar un gran benefici per als veïns, especialment si aquests també s'impliquen en la construcció.

Dret a l'habitatge

L'última taula del dia, moderada per Enric Llorach, s'ha dedicat a l'habitatge, entès com un dret, però també com l'espai de vida. Xavier Mauri, director de la Fundació Hàbitat3, ha explicat la jornada 'De l'habitatge buit a l'habitatge social', dedicada al projecte d'aquesta Fundació en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona per guanyar pisos socials a la ciutat de Barcelona i que es basa en la rehabilitació i reactivació d'edificis per a ús residencial.

Hi ha fórmules per a l'habitatge assequible i l'habitatge d'emergència que cal que siguin posades en pràctica tant en el llarg com el curt termini. Així ho van deixar palès els arquitectes Zaida Muixí i Josep Maria Muntaner, regidor d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona. Josep Casas, subdirector general d'Arquitectura i Millora de les Àrees Urbanes, de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat, va destacar que la qualitat de l'habitatge és ara un tema multidisciplinari i va alertar que en aquest debat no hem d'oblidar que "els habitatges siguin òptims, no mínims". En això hi juga un paper rellevant el big data. "Cal promoure plataformes per a la gestió de totes aquestes dades. També des del punt de vista dels ciutadans", va reclamar. "Sense conèixer la realitat del parc, no podem fer res".

L'arquitecta Anna Bach ha denunciat les dificultats per preveure els processos allargats en el temps: "construir un edifici i una ciutat és un projecte molt llarg". Per la seva banda, el director tècnic d'Habitatge de l'INCASOL, Gonçal Marques, ha exposat la funcionalitat de l'habitatge d'avui en dia. "És difícil desenvolupar un projecte de vida en 35m2", ha denunciat. També ha explicat que "la televisió té massa protagonisme en els habitatges. El menjador està infrautilitzat. La cuina torna a ser un espai de relació". També s'ha parlat sobre el lloguer de pisos turístics a Barcelona, subjecte a cicles globals i extremadament dinàmic en la interacció amb el lloguer tradicional i els pisos buits, a més de variar de manera important entre els diferents districtes de la ciutat. Així ho ha explicat Lluís Falcón.

José Luis Echeverría, de l'agència immobiliària Monapart, ha exposat una nova necessitat en matèria d'habitatge. Els mil·lenials, entre 25 i 35 anys, són una generació incorporada al mercat de treball amb recursos que premien la transitorietat i el 'pay per use' per damunt de

l'adquisició de béns; l'experiència per davant dels objectes (viatjar, sortir a sopar, tirar-se en paracaigudes, per davant de comprar-se una casa o un cotxe), i que plantegen un nou model d'habitatge fins ara poc explotat a casa nostra però que comença a aparèixer a altres països europeus i als EUA. Segons Echevarría, l'estil de vida dels mil·lenials reclama models d'edificis amb serveis associats, amb un component cooperatiu i col·laboratiu, amb cuines compartides i gimnàs, dirigits a gent en trànsit, expatriats, divorciats....

Finalment, s'ha parlat sobre l'okupació, que troba noves formes de viabilitat i noves legislacions malgrat les dificultats operatives. Carles Baiges ha exposat la pràctica de convertir edificis buits en habitatge temporal, dels quals els residents en són 'guardians'. Aquesta tendència creix al nord d'Europa, malgrat les crítiques per abusos i l'especulació.

Participació de Janet Sanz

La cinquena tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, directora de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat i regidora de Nou Barris, Janet Sanz, ha estat present a la tercera Jornada de Síntesi del Congrés. Sanz ha alertat que la lluita contra la contaminació atmosfèrica "ha de ser una prioritat per a tothom, perquè ens hi estem jugant la salut i el benestar de tothom". Per a Sanz, fa massa temps que no s'aborda la magnitud del problema i en comparació amb moltes altres ciutats "ens hem quedat enrere."

Ha explicat que l'Ajuntament ha engegat un pla de mesures per aconseguir disminuir la contaminació del dia a dia. El programa consisteix en la substitució dels vehicles més contaminants a canvi d'abonaments per a la utilització del transport públic i altres mesures de mobilitat sostenible. Són mesures que complementen l'aposta del consistori pel transport públic, la pacificació de la ciutat, i que impulsen cap a una ciutat més confortable, sostenible i saludable.

Per a la regidora, "l'urbanisme ha de ser el motor per a la transformació de les ciutats i corregir les injustícies, com la bombolla immobiliària, però també la contaminació ambiental i energètica".

24/11/2016

[Tornar](#) [2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://coac.arquitectes.cat/ca/les-persones-al-centre-del-model-de-territori-ciutat-i-habitatge>

Links:

[1] <http://coac.arquitectes.cat/ca/les-persones-al-centre-del-model-de-territori-ciutat-i-habitatge>

[2] <http://coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>